

Y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol

Materion polisi'r UE sy'n berthnasol i'r Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol

Papur briffio'r pwyllgor

Dyddiad y sesiwn:

08 Rhagfyr 2011

Cynhyrchwyd y papur briffio hwn gan y Gwasanaeth Ymchwil i aelodau'r Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol.

I gael rhagor o wybodaeth, cysylltwch â Gregg Jones yn Swyddfa'r UE: Ffôn. 0032 (0)2 226 6692

E-bost: Gregg.Jones@wales.gov.uk

Research
Service

1. Cyflwyniad	3
2. Proses llunio polisiau yr UE	3
2.1. Iechyd a Gofal Cymdeithasol	3
2.2. Diogelwch Bwyd	5
2.3. Proses llunio polisiau a phroses ddeddfwriaethol yr UE	6
2.4. Y Comisiwn Ewropeaidd	6
2.5. Cyngor y Gweinidogion	7
2.6. Senedd Ewrop	7
2.7. Pwyllgor y Rhanbarthau	8
2.8. Rhwydweithiau'r UE	8
3. Meysydd blaenoriaeth posibl o ddiddordeb i Gymru	9
3.1. Strategaeth 'Ewrop 2020'	9
3.2. Strategaeth Iechyd yr UE 2008-2013	9
3.3. Rhaglen 'Health for Growth 2014-2020' yr UE	10
3.4. Cynllun Gweithredu e-lechyd	11
3.5. Heneiddio'n Egnïol ac Iach	11
3.6. Moderneiddio'r Cymwysterau Proffesiynol	12
3.7. Adolygu'r Gyfarwyddeb Oriau Gwaith	13
3.8. Gweithredu'r Gyfarwyddeb ar Hawliau Cleifion i Gael Gofal Iechyd Trawsffiniol	13
3.9. Anghydraddoldebau iechyd	14
3.10. Plant ac Iechyd	14
3.11. Cyfarwyddebau Caffael Cyhoeddus	14
3.12. Gwybodaeth i gleifion	15
3.13. Pecyn arloesedd mewn iechyd (dyfeisiau meddygol)	15
3.14. Gohebiaeth ar ofal hirdymor (i'w gyhoeddi yn 2013)	15
4. Camau dilynol posibl i'r Pwyllgor eu hystyried	15

Dan strwythurau Pwyllgor newydd y pedwerydd Cynulliad y cytunwyd arnynt gan y Pwyllgor Busnes fis Mehefin 2011, bydd materion yn ymwneud ag Ewrop a'r UE yn cael eu prif ffrydio ar draws y Pwyllgorau perthnasol yn hytrach na chreu Pwyllgor Materion Ewropeaidd ac Allanol newydd.

Golyga hyn fod gan y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol gyfrifoldeb dros ymdrin â'r materion Ewropeaidd hynny sy'n dod o fewn ei bortffolio.

Mae hyn yn debygol o ddigwydd mewn dwy ffordd:

- sesiynau penodedig sy'n canolbwyntio ar y blaenoriaethau/materion sydd ar agenda bolisi'r UE ym Mrwsel;
- cyfle i edrych ar Ewrop (a'r dimensiwn rhyngwladol) er mwyn cymharu ag arferion yng Nghymru, gan nodi tystion ac arbenigwyr i ddod â dimensiwn allanol i feysydd gwaith eraill y Pwyllgor.

Mae'r papur hwn yn rhoi gwybodaeth i'r Pwyllgor (yn adran 3) ar ddatblygiadau polisi perthnasol sydd ar y gweill neu ddatblygiadau arfaethedig ar gyfer 2012 ar lefel yr UE.

Cyn manylu ar y datblygiadau hyn, rhoddir gwybodaeth gefndir yn adran 2 am broses llunio polisiau'r UE, i esbonio:

- y cymwyseddau ar lefel yr UE ym maes iechyd a gofal cymdeithasol a'r math o gamau sy'n deillio o'r UE o ganlyniad i weithredu'r cymwyseddau hyn;
- y sefydliadau a'r strwythurau perthnasol sy'n gweithredu ym Mrwsel (yn cynnwys Sefydliadau ffurfiol yr UE a rhai rhwydweithiau'r UE) a chanddynt gyfrifoldebau dros faterion sy'n ymwneud ag iechyd a gofal cymdeithasol

Camau i'r Pwyllgor eu cymryd:

Yn adran 4 amlinellir nifer o gamau posibl i'r Pwyllgor eu hystyried a chytuno arnynt o ran y gwaith atodol ar faterion yn ymwneud â'r UE.

2. Proses llunio polisiau yr UE

2.1. Iechyd a Gofal Cymdeithasol

Mae iechyd a gofal cymdeithasol yn feysydd o **gymhwysedd cenedlaethol unigryw**, sy'n golygu bod y pwerau i'r UE weithredu yn y meysydd hyn yn gyfyngedig, ac wedi'u cyfyngu'n bennaf i gamau sy'n cefnogi, sy'n cydgysylltu neu sy'n ategu gwaith yr Aelod-wladwriaethau (h.y. Llywodraethau cenedlaethol ac, fel y bo'n briodol, Llywodraethau is-wladol/rhanbarthol) yn y maes hwn.

O ganlyniad mae grym yr UE i ddylanwadu ar bolisi iechyd yng Nghymru a'i lywio yn gyfyngedig iawn. Mae hefyd yn golygu y byddai o fudd i Gymru gymryd rhan uniongyrchol mewn trafodaethau'n ymwneud â pholisi ar lefel yr UE lle y gallai'r rhain fod yn ddefnyddiol o ran helpu i gefnogi gwaith a wneir yng Nghymru neu ychwanegu gwerth ato.

Mae rôl yr UE mewn polisi iechyd yn canolbwyntio'n benodol ar y tri maes canlynol:

- amddiffyn pobl rhag bygythiadau i'w hiechyd a chlefydau
- hybu ffyrdd iach o fyw
- helpu awdurdodau cenedlaethol yn yr UE i gydweithio ar faterion iechyd.

Er mwyn rhoi ffocws strategol i hyn mabwysiadodd y Comisiwn [Strategaeth Iechyd yr UE](#) yn 2008, a oedd yn strategaeth pum mlynedd a fydd yn cael ei hadolygu yn ystod 2012 (ond nid oes unrhyw gyfeiriad o gwbl at yr adolygiad hwn yn Rhaglen Waith 2012 y Comisiwn Ewropeaidd, felly nid oes gennym amcan o amseriad yr adolygiad eto).

Yn ogystal, mae'r Comisiwn Ewropeaidd yn darparu cymorth ariannol er mwyn gweithredu strategaeth lechyd yr UE, ac mae sefydliadau yng Nghymru (yn cynnwys y Gwasanaeth Iechyd Gwladol) yn gymwys i gymryd rhan yn y cynllun hwn. Mae hyn yn cynnwys cymorth gan raglen ariannu benodedig ar gyfer lechyd yr UE, ac mae'r un bresennol yn cwmpasu'r cyfnod 2008-2013. Caiff ei holynu gan raglen newydd, sef y rhaglen *Health for Growth 2014-2020* - y cyhoeddwyd cynigion ar ei chyfer ym mis Tachwedd. Mae rhagor o fanylion am hyn yn adran 3.3 isod.

Mae iechyd hefyd yn thema mewn rhaglenni ariannu eraill yr UE: er enghraifft, mae rhywfaint o gyfle i gefnogi mentrau sy'n gysylltiedig ag iechyd o fewn rhaglenni Cronfeydd Strwythurol yr UE, camau gweithredu ar symudedd dan raglenni addysg ac ieuenctid yr UE; ac ymchwil yn gysylltiedig ag iechyd o fewn Rhaglen Ymchwil Fframwaith yr UE (yn arbennig gymorth i ariannu treialon clinigol). Ym mhob un o'r meysydd hyn mae'r Comisiwn Ewropeaidd wedi cyhoeddi cynigion newydd ar gyfer y cyfnod 2014-2020, a fydd yn destun proses drafod ym Mrwsel cyn cytuno arnynt (rhywbryd yn 2013 fwy na thebyg). Mae'r Pwyllgor Menter a Busnes yn cynnal ymchwiliad i Gronfeydd Strwythurol yr UE a bydd hefyd yn edrych ar Raglen Ymchwil yr UE yn y dyfodol (Horizon 2020), a byddai cynigion addysg a symudedd ieuenctid yr UE (Erasmus for All) yn dod yn naturiol o fewn cylch gwaith y Pwyllgor Plant a Phobl Ifanc (ac ystyriwyd hynny ganddo fel rhan o ddiweddariad yr UE yn ei gyfarfod ar 1 Rhagfyr).

Yn olaf, mae gan yr UE gymhwysedd i greu deddfwriaeth mewn nifer o feysydd eraill a gallai'r rhain effeithio ar wasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol yng Nghymru. Mae hyn yn cynnwys, yn benodol:

- **Deddfwriaeth cyflogaeth a diogelwch cymdeithasol:** mae hyn yn cwmpasu amrywiaeth o feysydd yn cynnwys hawliau gweithwyr, iechyd a diogelwch, amodau gwaith, cydraddoldeb a chyfle cyfartal. Datblygir deddfwriaeth o'r fath yng nghyddestun sicrhau bod marchnad sengl yr UE yn gweithredu'n ddiraffferth, er mwyn galluogi gweithwyr i symud yn ddirwystr ar draws ffiniau cenedlaethol.
- **Deddfwriaeth caffael cyhoeddus:** rhaid cynnal proses dendro agored er mwyn darparu nwyddau, gwaith a gwasanaethau uwchlaw'r trothwyon a bennir gan ddeddfwriaeth yr UE. Mae'r cyfarwydddebau'n pennu gofynion o ran y rheolau i'w dilyn i sicrhau proses deg, lle y gallai endidau o bob cwr o'r UE gymryd rhan ynddynt.

2.2. Diogelwch Bwyd

O ran diogelwch bwyd, mae gan yr UE gylch gwaith cryfach i gymryd camau.

Mae hyn yn cynnwys datblygu deddfwriaeth yr UE a chymryd mathau eraill o gamau sy'n canolbwyntio ar sicrhau systemau rheoli effeithiol a gwerthuso cydymffurfiaeth â safonau'r UE ym meysydd: diogelwch ac ansawdd bwyd, iechyd anifeiliaid, lles anifeiliaid, maeth anifeiliaid ac iechyd planhigion o fewn yr UE ac mewn trydydd gwledydd mewn perthynas â'u hallforion i'r UE.

Mae rhai o'r meysydd hyn y tu allan gylch gwaith y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol a byddent yn dod o fewn cylch gwaith Pwyllgor yr Amgylchedd a Chynaliadwyedd (e.e. lles anifeiliaid, maeth anifeiliaid ac iechyd planhigion).

I gefnogi'r gwaith o baratoi a gweithredu deddfwriaeth yr UE yn y maes hwn mae nifer o bwyllgor ac asiantaethau ar lefel yr UE. Mae'n werth sôn am y rhain gan fod modd i'r cyrff hyn wneud penderfyniadau pwysig ar bolisiau'r dyfodol yn ogystal ag ar weithredu deddfwriaeth bresennol yr UE.

Y rhai sydd fwyaf perthnasol i waith y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol yw:

- **Y Pwyllgor Gwyddonol ar Fwyd**: ei fandad yw ateb cwestiynau gwyddonol a thechnegol yn ymwneud ag iechyd defnyddwyr a diogelwch bwyd yn gysylltiedig â bwyta cynhyrchion bwyd. Yn benodol, mae'n ymdrin â chwestiynau'n ymwneud â thocsicoleg yn y gadwyn cynhyrchu bwyd gyfan, maeth, a cheisiadau am dechnolegau bwyd-amaeth, yn ogystal â'r rhai sy'n ymwneud â deunyddiau sy'n dod i gysylltiad â bwyd, fel deunydd pacio. Fel gyda phob un o'r Pwyllgorau Gwyddonol rheolir ei waith gan y Comisiwn Ewropeaidd ond mae ei aelodaeth yn cynnwys arbenigwyr annibynnol.
- **Awdurdod Diogelwch Bwyd Ewrop (EFSA)**: fe'i sefydlwyd yn 2002 ac mae'n darparu cyngor a gohebiaeth wyddonol annibynnol ar y risgiau presennol a risgiau newydd sy'n gysylltiedig â'r gadwn fwyd, sydd wedi'u hanelu at ddiogelu iechyd defnyddwyr Ewropeaidd a sicrhau diogelwch y gadwn fwyd a bwyd anifeiliaid. Mae gwaith EFSA yn cwmpasu pob mater sy'n cael effaith uniongyrchol neu anuniongyrchol ar ddiogelwch bwyd a bwyd anifeiliaid, yn cynnwys iechyd a lles anifeiliaid, diogelu planhigion ac iechyd a maeth planhigion (yn cynnwys cynydu a addaswyd yn enetig).
- **Canolfan Atal a Rheoli Clefydau Ewrop**: fe'i sefydlwyd yn 2005 ac mae'n gweithredu o Stockholm. Ei nod yw nodi, asesu a chyfleu bygythiadau presennol a bygythiadau newydd i iechyd dynol yn sgil clefydau heintus.
- **Y Pwyllgor Sefydlog ar y gadwyn fwyd ac iechyd anifeiliaid (SCFCAH)**: Pwyllgorau rheoleiddio yw Pwyllgorau Sefydlog sy'n cael eu sefydlu i sicrhau bod deddfwriaeth yr UE yn cael ei gweithredu'n ymarferol ac yn effeithiol. Maent yn bwyllgorau 'technegol' sy'n cynnwys y Comisiwn Ewropeaidd yn ogystal ag arbenigwyr o Aelod-wladwriaeth, ac yn achos SCFCAH mae'n cynnwys swyddogion DEFRA ynghyd â swyddogion perthnasol o Gynrychiolaeth Barhaol y DU ym Mrwsel.

2.3. *Proses llunio polisiau a phroses ddeddfwriaethol yr UE*

O ran y meysydd y cyfeirir atynt yn adrannau 2.1 a 2.2 lle y mae'r UE yn gallu creu deddfwriaeth, mae proses drafod ffurfiol er mwyn mabwysiadu cyfreithiau o'r fath. Gall Cynulliad Cenedlaethol Cymru ddylanwadu ar y broses hon, yn ystod y cam cyn y broses ddeddfu (h.y. llunio polisi - sy'n cael ei arwain yn bennaf gan y Comisiwn Ewropeaidd) ac yn ystod y broses ddeddfu ei hun.

Lle mae gan yr UE bwerau i ddatblygu cynigion deddfwriaethol (yn cynnwys y meysydd a gwmpesir yn adrannau 2.1 a 2.2 - fel diogelwch bwyd, cyfraith cyflogaeth, hawliau cleifion, a rhaglenni ariannu'r DU), caiff cynigion o'r fath eu paratoi drwy'r weithdrefn ddeddfwriaethol arferol, sy'n ei gwneud yn ofynnol i Senedd Ewrop a Chyngor y Gweinidogion (h.y. Llywodraethau Aelod-wladwriaethau) gytuno ar destun terfynol y gyfraith arfaethedig (ar sail cynnig deddfwriaethol gan y Comisiwn Ewropeaidd) cyn y gellir ei mabwysiadu'n ffurfiol. Gall y broses hon gymryd rhwng blwyddyn a nifer o flynyddoedd, ac mewn rhai achosion efallai na fydd modd dod i gytundeb (e.e. methodd yr ymdrechion diweddar i adolygu'r Gyfarwyddeb Oriau Gwaith yn 2009).

Ar ôl i'r ddeddfwriaeth gael ei mabwysiadu mae'n ofynnol i bob Aelod-wladwriaeth **weithredu deddfwriaeth yr UE ar lawr gwlad**, a bydd y ddeddfwriaeth yn cynnwys darpariaethau ar y terfynau amser ar gyfer trosi'r ddeddfwriaeth (h.y. creu deddfwriaeth ddomestig newydd fel y bo'n berthnasol) ar lefel genedlaethol/rhyngwladol. Yng Nghymru, Llywodraeth Cymru fydd yn gyfrifol am sicrhau bod deddfwriaeth berthnasol yr UE sy'n dod o fewn cymwyseddau datganoledig yn cael ei gweithredu a'i throsi. Os bydd yn methu â gwneud hyn bydd y Comisiwn Ewropeaidd yn codi dirwyon arni.

Ar gyfer y meysydd hynny lle nad oes gan yr UE gymhwysedd deddfwriaethol, mae polisi'n cael ei lunio mewn nifer o ffyrdd. Mae hyn yn cynnwys gohebiaeth gan y Comisiwn Ewropeaidd wedi'i hanelu at annog llywodraethau cenedlaethol i fabwysiadu ymagweddau tebyg mewn meysydd penodol, e.e. hyrwyddo'r defnydd o e-iechyd, a chamau atodol eraill sy'n cynnwys rhanddeiliaid fel *Partneriaeth Arloesedd Ewropeaidd ar Heneiddio'n Iach ac Egniol* (gweler adran 3.5). Mae hefyd yn cynnwys cydweithredu rhwng llywodraethau drwy'r *Dull Cydgysylltu Agored* (gweler adran 2.5). Ym mhob un o'r meysydd hyn nid oes gofyniad sy'n rhwymo Aelod-wladwriaethau i gymryd camau, a'r unig bŵer ar lefel yr UE yw pwysau gan gymheiriaid drwy enwi a chodi cywilydd ar Aelod-wladwriaethau nad ydynt yn cyflawni camau y cytunwyd arnynt.

2.4. *Y Comisiwn Ewropeaidd*

Y Comisiwn Ewropeaidd sydd â'r brif rôl o ddatblygu mentrau'n ymwneud â pholisi a deddfwriaeth ym meysydd iechyd, gofal cymdeithasol a diogelwch bwyd.

Y Comisiynydd Ewropeaidd sy'n gyfrifol am Iechyd a Materion Defnyddwyr yw John Dalli.

Y brif gyfarwyddiaeth gyffredinol yn y Comisiwn Ewropeaidd ar gyfer materion yn gysylltiedig ag iechyd, yn cynnwys diogelwch bwyd, yw Cyfarwyddiaeth Gyffredinol Iechyd a Materion Defnyddwyr (sy'n aml yn cael ei gwtogi i DG SANCO, o'r teitl Ffrangeg).

Ar gyfer materion sy'n dod o fewn meysydd polisi ehangach (fel ymchwil, cyflogaeth) byddai'r rhain yn cael eu cwmpasu gan yr adran thematig berthnasol, e.e. Cyfarwyddiaeth Gyffredinol Cyflogaeth a Materion Cymdeithasol.

2.5. Cyngor y Gweinidogion

Mae strwythur aelodaeth yr Undeb Ewropeaidd yn seiliedig ar Lywodraethau cenedlaethol neu Aelod-wladwriaethau sy'n golygu bod Cymru'n cael ei chynrychioli yn strwythurau Llywodraeth ffurfiol yr UE (Cyngor y Gweinidogion a Chyngor Ewrop) drwy Lywodraeth y DU.

Mae materion iechyd a diogelwch bwyd yn gyfrifoldeb i ddau Gyngor o fewn Cyngor y Gweinidogion:

- Y Cyngor Cyflogaeth, Polisi Cymdeithasol, Iechyd a Materion Defnyddwyr
- Y Cyngor Amaethyddiaeth a Physgodfeydd

Bydd y ddau Gyngor hyn yn rhan o drafodaethau ar unrhyw gynigion deddfwriaethol perthnasol sy'n dod o fewn eu cylch gwaith. Byddant hefyd yn cymryd rhan yn y gwaith o lunio polisi, mabwysiadu *Casgliadau'r Cyngor*, yn cynnwys mabwysiadu *Argymhellion* (h.y. cyfraith feddal yr UE - nad yw'n rhwymedig) ar faterion neu bynciau penodol. Ar gyfer materion yn ymwneud â gofal iechyd mae hyn wedi'i strwythuro'n bennaf drwy ddefnyddio'r *Dull Cydgysylltu Agored* (dull rhynglywodraethol), lle mae Aelod-wladwriaethau (gyda chymorth y Comisiwn Ewropeaidd) yn rhannu arferion gorau a phrosesau meincnodi, sy'n canolbwyntio ar wella mynediad, ansawdd a chynaliadwyedd gwasanaethau gofal iechyd cenedlaethol.

Caiff Cymru ei chynrychioli ar Gyngor y Gweinidogion gan Lywodraeth y DU, fodd bynnag daethpwyd i gytundeb gyda'r gweinyddiaethau datganoledig y gall gweinidogion datganoledig fynychu cyfarfodydd y Cyngor (gan weithredu fel cynrychiolwyr y DU) ar faterion sydd o ddiddordeb penodol i'r weinyddiaeth ddatganoledig (e.e. mae Gweinidogion Cymru wedi mynychu cyfarfodydd y Cyngor Addysg a Diwylliant).

Mae Llywodraeth y DU hefyd wedi cytuno ar [Femorandwm Dealltwriaeth](#) gyda gweinyddiaethau datganoledig – llofnodwyd y fersiwn diweddaraf fis Mehefin 2011 – sy'n cynnwys yr ymagwedd tuag at faterion Ewropeaidd. O ran cyd-destun/materion polisi mae Llywodraeth y DU a Gweinidogion o'r gweinyddiaethau datganoledig yn cyfarfod drwy Gyd-bwyllgor Gweinidogion (Ewrop). Yn ogystal mae Llywodraeth y DU yn ymgynghori â'r gweinyddiaethau datganoledig wrth baratoi memoranda esboniadol ar gynigion a dogfennau polisi yr UE, ym mhob maes cymhwysedd datganoledig a lle ceir diddordeb datganoledig yn y coflenni perthnasol.

2.6. Senedd Ewrop

Mae Cymru'n cael ei chynrychioli yn Senedd Ewrop gan bedwar ASE: John Bufton (Plaid Annibyniaeth y DU); Jill Evans (Plaid Cymru); Dr Kay Swinburne (Ceidwadwyr); a Derek Vaughan (Llafur).

Y prif Bwyllgor ar gyfer materion yn ymwneud â pholisi iechyd a diogelwch bwyd yw:

- **Pwyllgor yr Amgylchedd, Iechyd Cyhoeddus a Bwyd**, dan gadeiryddiaeth yr ASE o'r Almaen Jo Leinen (Grŵp y Sosialwyr a'r Democratiaid - yr un grŵp gwleidyddol ag ASE Cymru Derek Vaughan). Mae'r ASE o Gymru Jill Evans yn aelod o'r Pwyllgor hwn.

Pwyllgorau perthnasol eraill fyddai:

- **Y Pwyllgor Cyflogaeth a Materion Cymdeithasol**: Dan gadeiryddiaeth yr ASE o Ffrainc Pervenche Beres (nid oes unrhyw ASE o Gymru ar y Pwyllgor hwn), mae'n gyfrifol am bob polisi cyflogaeth a phob agwedd ar bolisi cymdeithasol fel amodau gwaith, nawdd cymdeithasol a diogelwch cymdeithasol. Hwn fyddai'r pwyllgor a fyddai'n arwain y diwygiadau i'r Gyfarwyddeb Oriau Gwaith (gweler isod)
- **Pwyllgor y Farchnad Fewnol a Diogelu Defnyddwyr** : Dan gadeiryddiaeth ASE Ceidwadol yr UE Malcolm Harbour (nid oes ASE o Gymru ar y Pwyllgor hwn), hwn fydd y Pwyllgor a fyddai'n arwain ar ddiwygio Cyfarwyddebau Caffael Cyhoeddus (gweler isod) a hwn hefyd yw'r pwyllgor sy'n arwain ar faterion yn ymwneud â chymorth gwladwriaethol.

2.7. Pwyllgor y Rhanbarthau

Mae gan Gymru gynrychiolwyr ar y ddau gorff ymgynghorol (sydd wedi'u lleoli ym Mrwsel), sef *Pwyllgor y Rhanbarthau* (yn cynnwys Christine Chapman AC a Rhodri Glyn Thomas AC) a'r *Pwyllgor Economaidd a Materion Cymdeithasol*. Ymgynghorir â'r ddau gorff hyn ar bob datblygiad polisi'r UE, ond nid oes pŵer ganddynt i orfodi newidiadau i ddeddfwriaeth ddrafft yr UE.

2.8. Rhwydweithiau'r UE

O fewn y meysydd polisi hyn mae nifer o rwydweithiau'r UE sy'n ymwneud yn helaeth â materion iechyd a gofal cymdeithasol.

Ymysg yr enghreifftiau mae'r canlynol (rhestr enghreifftiol yn unig yw hon):

- **Swyddfa Ewropeaidd y Gwasanaeth Iechyd Gwladol**: swyddfa Confederasiwn y GIG ym Mrwsel.
- **Swyddfa Cymdeithas Feddygol Prydain ym Mrwsel**
- **Cynghrair Iechyd Cyhoeddus Ewrop**: rhwydwaith di-elw o sefydliadau gwirfoddol sy'n gweithio ym maes iechyd cyhoeddus.
- **EuroHealthNet**: rhwydwaith di-elw o 35 o sefydliadau, asiantaethau a chyrff statudol (yn cynnwys Iechyd Cyhoeddus Cymru) o 27 o wledydd Ewrop, sydd oll yn gweithio i hybu iechyd a thegwch drwy fynd i'r afael â'r ffactorau sy'n dylanwadu'n uniongyrchol neu'n anuniongyrchol ar iechyd. Ei lywydd presennol yw David Pattison, Pennaeth Datblygu Rhyngwladol NHS Health Scotland.
- **AGE Platform Europe**: rhwydwaith Ewropeaidd o tua 165 o sefydliadau pobl 50+ ar gyfer pobl 50+ sy'n cynrychioli dros 30 miliwn o bobl hŷn yn Ewrop. Mae Comsiynydd Pobl Hŷn Cymru yn aelod o'r rhwydwaith.

3. Meysydd blaenoriaeth posibl o ddiddordeb i Gymru

3.1. *Strategaeth 'Ewrop 2020'*

Mae [Ewrop 2020](#), strategaeth swyddi a thwf yr UE sy'n canolbwyntio ar sicrhau 'twf clyfar, cynaliadwy a chynhwysol' a fabwysiadwyd yn 2010, yn rhoi fframwaith cyffredinol ar gyfer cysoni pob datblygiad polisi arall yr UE (fel y bo'n berthnasol).

Yn strategaeth *Ewrop 2020* mae pum prif darged i'r UE eu cyflawni dros y degawd nesaf (sy'n cwmpasu cyflogaeth, newid yn yr hinsawdd, ymchwil a datblygu, tlodi ac addysg). Nid yw iechyd yn un o'r rhain. Fodd bynnag, caiff ei ystyried gan y Comisiwn Ewropeaidd fel un o'r themâu sy'n gallu cyfrannu at gyflawni'r targedau cyffredinol (e.e. drwy heneiddio'n egnïol, cefnogi arloesedd yn yr economi, gweithlu iach ac ati) fel sy'n gwbl amlwg o deitl y rhaglen ariannu iechyd newydd arfaethedig, *Health for Growth 2014-2020*.

Gweithredir Ewrop 2020 drwy gyfuniad o gamau ar lefel yr UE a chamau ar lefel Aelod-wladwriaethau (cenedlaethol, rhanbarthol a lleol).

Yn ogystal â chymorth ariannol drwy amrywiol raglenni ariannu'r UE, mae camau ar lefel yr UE hefyd yn cynnwys cyfres o fentrau blaenllaw ar themâu penodol i ddarparu fframwaith cydlynus ar gyfer camau ar lawr gwlad gan Aelod-wladwriaethau. Y rhai sydd fwyaf perthnasol i faterion yn gysylltiedig ag iechyd yw:

- Yr Agenda Ddigidol (yn cynnwys camau ar e-lechyd- gweler adran 3.4).
- Undeb Arloesedd (yn cynnwys camau ar heneiddio'n egnïol - gweler adran 3.5).
- Y Llwyfan Ewropeaidd yn Erbyn Tlodi ac Allgáu Cymdeithas (yn cynnwys camau wedi eu hanelu at fynd i'r afael ag anghydraddoldebau iechyd a thlodi/allgau cymdeithasol).
- Agenda ar gyfer Sgiliau Newydd ar gyfer Swyddi (sy'n nodi prinder o 15 y cant yn y gweithlu gofal iechyd a fydd eu hangen yn yr UE erbyn 2020, h.y. prinder o oddeutu dwy filiwn o swyddi, a byddai hanner y rheini'n weithwyr iechyd proffesiynol).

Ar lefel genedlaethol (lefel y DU) mae'n ofynnol i Aelod-wladwriaethau baratoi Rhaglenni Diwygio Cenedlaethol bob blwyddyn yn amlinellu'r camau arfaethedig a'r gwaith sydd ar y gweill i gyflawni targedau *Ewrop 2020*. Caiff [Rhaglen Ddiwygio Genedlaethol y DU](#) ei pharatoi gan Lywodraeth y DU drwy ymgynghori â gweinyddiaethau datganoledig (yn cynnwys Llywodraeth Cymru). Sonnir am iechyd mewn un cyd-destun yn y rhannau o'r Rhaglen Ddiwygio Genedlaethol sy'n ymwneud â Chymru, mewn perthynas â thlodi plant a mynd i'r afael ag anghydraddoldebau. Yng nghyd-destun Lloegr ceir cyfeiriad ato mewn perthynas ag ymchwil a mynd i'r afael â heriau gofal iechyd drwy efelychu gweithgaredd busnes ac arloesedd yn y sector iechyd.

3.2. *Strategaeth Iechyd yr UE 2008-2013*

Fel y nodir yn adran 2.1 mae gan yr UE fandad i ategu camau cenedlaethol ar iechyd a gwneir hyn drwy Strategaeth Iechyd yr UE. Bydd y strategaeth hon yn cael ei hadolygu cyn diwedd 2013, fodd bynnag, nid oes manylion ar gael hyd yma am amseriad yr adolygiad hwn.

3.3. Rhaglen 'Health for Growth 2014-2020' yr UE

Ar 9 Tachwedd 2011 cyhoeddodd y Comisiwn gynigion ar gyfer rhaglen '[Health for Growth 2014-2020' yr UE](#), gyda chyllideb o €446 miliwn. Byddai hyn yn disodli'r Rhaglen Camau Cymunedol bresennol ym Maes Iechyd, sy'n cwmpasu'r cyfnod 2008-2013.

Caiff y cynigion hyn eu mabwysiadu drwy'r weithdrefn ddeddfwriaethol arferol, sydd (fel y disgrifir yn adran 2.1 uchod) yn golygu bod yn rhaid i Gyngor a Senedd Ewrop gytuno ar y testun terfynol er mwyn i'r rhaglen gael ei mabwysiadu.

Mae'r Comisiwn Ewropeaidd yn bwriadu i'r rhaglen '*Health for Growth 2014-2020*' newydd gefnogi ac ategu gwaith yr Aelod-wladwriaethau i gyflawni pedair amcan:

- **Datblygu systemau iechyd arloesol a chynaliadwy:** camau i hwyluso arloesedd mewn gofal iechyd drwy e-lechyd, arbenigedd ar ddiwygio gofal iechyd a chymorth i Bartneriaeth Arloesedd Ewrop ar Heneiddio'n Egniol ac Iach. Bydd camau dan y rhaglen hon hefyd yn cyfrannu at rag-weld y galw am weithwyr iechyd proffesiynol ac yn helpu Aelod-wladwriaethau i sicrhau gweithlu gofal iechyd cadarn.
- **Cynyddu mynediad i ofal iechyd gwell a mwy diogel i ddinasyddion:** bydd y camau yn anelu at gynyddu mynediad i arbenigedd a gwybodaeth feddygol am gyflyrau penodol; yn datblygu atebion a chanllawiau i wella ansawdd gofal iechyd a diogelwch cleifion drwy gamau i gefnogi hawliau cleifion ym maes gofal iechyd trawsffiniol, clefydau prin, defnydd darbodus o wrthfotigau a safonau uchel o ran ansawdd a diogelwch organau a sylweddau sy'n dod o fodau dynol a ddefnyddir mewn meddygaeth.
- **Hybu iechyd ac atal clefydau:** hybu iechyd da ac atal clefydau drwy fynd i'r afael â'r prif ffactorau risg ar gyfer y rhan fwyaf o glefydau, sef ysmegu, camddefnyddio alcohol a gordewdra. Bydd hyn yn cynnwys meithrin dulliau o nodi a lledaenu arferion gorau ar gyfer mesurau atal cost-effeithiol; yn ogystal â chymau penodol wedi'u hanelu at atal clefydau cronig yn cynnwys canser.
- **Amddiffyn dinasyddion rhag bygythiadau iechyd trawsffiniol:** camau a fydd yn cyfrannu tuag at ddatblygu dulliau cyffredin o gydgyssylltu paratodau'n well mewn argyfyngau iechyd, e.e. gwella'r gallu i asesu risg a phrynu gwrthfesurau meddygol ar y cyd.

Byddai tri math o gamau'n cael eu hariannu drwy'r rhaglen er mwyn cyflawni'r amcanion hyn:

- **Camau ar y cyd:** grantiau ar gyfer camau gweithredu wedi'u cydariannu gan yr awdurdodau cymwys sy'n gyfrifol am iechyd cyhoeddus yn yr Aelod-wladwriaethau a chyda sefydliadau iechyd rhyngwladol.
- **Grantiau i gefnogi Sefydliadau Anllywodraethol sy'n gweithio ym maes iechyd cyhoeddus** sy'n chwarae rhan effeithiol mewn deialog sifil ar lefel yr UE ac sy'n cyfrannu at o leiaf un o amcanion penodol y rhaglen.
- **Contractau caffael**

Yn y rhan fwyaf o achosion, byddai grantiau'r UE yn cyfrannu hyd at **60 y cant** o gostau'r camau neu'r prosiect. Gallai GIG Cymru a chyrff eraill sy'n ymwneud â gofal iechyd yng Nghymru gymryd rhan yn y rhaglen hon.

3.4. *Cynllun Gweithredu e-lechyd*

Disgwylir i'r Comisiwn Ewropeaidd gyhoeddi cynllun gweithredu e-lechyd 2012 - 2020 ar ddechrau 2012.

Mae hwn yn olynu cynllun gweithredu e-lechyd 2004, sef y fenter gyntaf ar lefel yr UE wedi ei hanelu at annog gwledydd i fabwysiadu technolegau e-lechyd ar draws yr UE.

Un prosiect a amlygwyd gan y Comisiwn Ewropeaidd yw [RENEWING HEALTH, REgionS of Europe WorkINg toGether for HEALTH](#), sy'n brosiect e-lechyd a gefnogir dan *Raglen Cymorth Polisi TGCh* yr UE. Daw ag ystod o ddarparwyr gofal ynghyd o naw o wledydd Ewrop a ddisgrifir fel y 'rhanbarthau Ewropeaidd mwyaf datblygedig o ran gweithredu gwasanaethau TGCh sy'n gysylltiedig ag iechyd'. Yn y rhanbarthau hyn darperir gwasanaethau ar lefel leol ar gyfer tele-fonitro a thrin cleifion cronig sy'n dioddef o ddiabetes, clefyd rhwystrol cronig yr ysgyfaint neu glefydau cardiofasgwlaidd. Nod y gwasanaethau hyn yw galluogi cleifion i chwarae rhan ganolog yn y broses o reoli eu clefydau eu hunain, mireinio'r dewis o ddosau a meddyginiaethau, a hyrwyddo cydymffurfiaeth â thriniaeth, a helpu gweithwyr gofal iechyd proffesiynol i ganfod arwyddion cynnar o ddirywiad yn y patholegau a gaiff eu monitro.

3.5. *Heneiddio'n Egniol ac Iach*

Mae'r Comisiwn Ewropeaidd wedi nodi bod heneiddio'n egniol ac iach yn her fawr i gymdeithas sy'n gyffredin i bob un o wledydd Ewrop, ac mae'n edrych arno fel maes lle mae gan Ewrop y potensial i arwain y byd o ran datblygu ymatebion arloesol.

ER mwyn cefnogi'r gwaith o gyrraedd y nod hon mae wedi lansio, fel un o'r camau yn y fenter flaenllaw Undeb Arloesedd (Strategaeth Ewrop 2020), rhaglen beilot, sef [Partneriaeth Arloesedd Ewropeaidd ar Heneiddio'n Egniol ac Iach](#). Rhoddodd Aelod-wladwriaethau'r UE eu cefnogaeth i'r fenter hon fis Chwefror 2011, ac ym mis Tachwedd 2011 cyhoeddodd y Grŵp Llywio Lefel Uchel (a sefydlwyd i ddatblygu'r peilot) [Gynllun Gweithredu Strategol](#), sy'n amlinellu gweledigaeth gyffredin a chyfres o gamau gweithredol y rhoddir blaenoriaeth iddynt er mwyn mynd i'r afael â'r her heneiddio drwy arloesedd. Fe'i disgrifir fel cynllun wedi'i lywio gan randdeiliaid ac mae'r Comisiwn Ewropeaidd yn gwahodd Llywodraethau cenedlaethol a rhanddeiliaid eraill i ddod yn rhan o ddarparu camau a gaiff eu lansio yn 2012, sy'n cynnwys:

- Ffyrdd arloesol o sicrhau bod cleifion yn dilyn y cyfarwyddiadau ar eu presgripsiynau - ymgyrch benodol mewn o leiaf 30 o ranbarthau Ewrop.
- Atebion arloesol i atal cwmpadau a chefnogi diagnosis cynnar i bobl hŷn.
- Cydweithredu i helpu i atal dirywiad mewn sgiliau gweithredol ac eiddilwch, gan ganolbwyntio'n benodol ar ddiffyg maeth.

- Lledaenu a hyrwyddo modelau gofal integredig arloesol a llwyddiannus ar gyfer clefydau cronig ymysg cleifion hŷn, er enghraifft drwy weithgaredd monitro o bell. Dylid cymryd camau yn nifer o ranbarthau'r UE.
- Cynyddu'r nifer sy'n manteisio ar atebion byw'n annibynnol yn seiliedig ar TGCh rhyngweithredol drwy safonau byd-eang i helpu pobl hŷn i aros yn annibynnol, yn symudol ac yn weithgar am gyfnod hwy.

Yn gysylltiedig â hyn, thema Blwyddyn Ewropeaidd 2012 fydd [Heneiddio'n Egnïol a Phontio'r Cenedlaethau](#), a fydd yn cynnwys nifer o weithgaredd codi ymwybyddiaeth ledled yr UE. Ceir manylion mentrau arfaethedig ar wefan *Blwyddyn Ewropeaidd 2012*, ac ar hyn o bryd nid oes unrhyw weithgaredd wedi'i restru ar gyfer Cymru.

3.6. *Moderneiddio'r Cymwysterau Proffesiynol*

Mae'r Comisiwn Ewropeaidd yn cynnal adolygiad o *Gyfarwyddeb yr UE ar Gydabod Cymwysterau Proffesiynol*. Nod y Gyfarwyddeb hon yw hwyluso gallu dinasyddion y DU i symud yn ddirwystr drwy ei gwneud yn haws i weithwyr proffesiynol sydd wedi cymhwyso mewn un Aelod-wladwriaeth ymarfer eu proffesiwn mewn Aelod-wladwriaeth arall, fel rhan o'r ymdrechion i gryfhau marchnad sengl yr UE. Mae'r Gyfarwyddeb yn cwmpasu pob proffesiwn, yn cynnwys proffesiynau gofal iechyd.

Fis Ionawr 2011 lansiodd y Comisiwn Ewropeaidd ymgynghoriad cyhoeddus ac ym mis Mehefin 2011 cyhoeddodd Bapur Gwyrdd, a oedd hefyd yn destun ymgynghoriad gyda rhanddeiliaid. Roedd y prif gynigion yn y Papur Gwyrdd yn cynnwys cerdyn proffesiynol, mynediad rhannol, adolygu cwmpas y proffesiynau sy'n cael eu rheoleiddio a sicrhau bod gwybodaeth a gweithdrefnau gwneud cais ar gael ar lein.

Mynegwyd pryderon ynghylch y Gyfarwyddeb bresennol, yn arbennig mewn perthynas â chymhwysedd rhai gweithwyr iechyd proffesiynol Ewropeaidd - eu cymhwysedd clinigol yn ogystal â'u sgiliau cyfathrebu (Saesneg), a amlygwyd gan Bwyllgor Dethol Tŷ'r Cyffredin fis Ebrill 2010.

Mae adolygu'r Gyfarwyddeb hon ar frig rhestr blaenoriaethau [Swyddfa EU y GIG ym Mrwsel](#), a gyflwynodd ymatebion i'r ymgynghoriad a'r Papur Gwyrdd ar ran y GIG. Amlygodd hyn yr angen i ddiweddarau'r safonau gofynnol ar gyfer cymwysterau er mwyn i weithwyr proffesiynol allu ymarfer ledled Ewrop, a'r angen i gyrff rheoleiddio ledled Ewrop gael mynediad i system electronig gyffredin er mwyn rhannu gwybodaeth am weithwyr proffesiynol a'u cymwysterau. Galwodd am gyflwyno system rybuddio fwy trylwyr sy'n ei gwneud yn ofynnol i gyrff rheoleiddio ledled Ewrop rybuddio eu cyrff cyfatebol os byddant yn dwyn achos yn erbyn meddygon neu weithwyr iechyd proffesiynol twyllodrus neu anghymwys; galwodd ar bob un o wledydd yr UE i sicrhau eu bod yn ei gwneud yn ofynnol i bob gweithiwr iechyd proffesiynol ddiweddarau eu sgiliau, yn hytrach na chael eu rhoi ar gofrestr broffesiynol am oes; a galwodd am osgoi llacio gwiriadau ar gyfer gweithwyr proffesiynol sy'n mudo, er enghraifft drwy ganiatáu'r rhai sy'n gymwys mewn un maes arbenigol i ymarfer mewn meysydd meddygaeth cyffredinol.

3.7. *Adolygu'r Gyfarwyddeb Oriau Gwaith*

Mae *Cyfarwyddeb Oriau Gwaith* 2003 yn darparu'r fframwaith ar gyfer cyfraith yr UE ar uchafswm yr oriau y gellir disgwyl i gyflogeion eu gweithio mewn wythnos (48 awr). Mae'n cynnwys diffiniadau o oriau gwaith ac mae hefyd yn cynnig y posibilrwydd i gyflogeion 'eithrio' o'r uchafswm o 48 awr.

Ceisiodd y Comisiwn Ewropeaidd adolygu'r Gyfarwyddeb yng ngoleuni cyfraith achos Ewropeaidd, ond methodd yr ymdrechion hyn yn 2009 gan nad oedd modd i Senedd a Chyngor Ewrop ddod i gytundeb ar y diwygiadau arfaethedig. Roedd Llywodraeth y DU yn un o'r lleiafrif o Aelod-wladwriaethau a rwystrodd y gwledydd rhag dod i gytundeb.

Mynegodd [NHS Employers](#) ei bryder ynghylch effaith bosibl unrhyw newid yn y *Gyfarwyddeb Oriau Gwaith* ar weithwyr ieuchyd, yn arbennig y costau posibl yn sgil cynnwys amser ar alwad nas gweithiwyd fel rhan o'r wythnos waith.

Yn wreiddiol disgwylwyd i'r Comisiwn gyflwyno cynigion yn ystod 2011 gan ei fod eisoes wedi cynnal dau ymgynghoriad yn ystod 2010 i baratoi ar gyfer yr adolygiad. Fodd bynnag, bu oedi gyda'r rhain ac nid yw'n glir eto pa bryd y cânt eu cyhoeddi, ac nid oedd sôn am amserlen arfaethedig yn Rhaglen Waith y Comisiwn Ewropeaidd ar gyfer 2012.

3.8. *Gweithredu'r Gyfarwyddeb ar Hawliau Cleifion i Gael Gofal Iechyd Trawsffiniol*

Ym mis Mawrth 2011 mabwysiadwyd Cyfarwyddeb newydd yr UE ar hawliau cleifion mewn gofal iechyd trawsffiniol, ar ôl bron dair blynedd o drafodaethau ym Mrwsel. Cynhaliwyd ymchwiliad byr i'r Gyfarwyddeb ddrafft gan [y Pwyllgor Materion Ewropeaidd ac Allanol](#) yn ystod y trydydd Cynulliad. Y dyddiad cau ar gyfer trosi'r Gyfarwyddeb yn gyfraith genedlaethol yn y DU (ac ar draws yr UE cyfan) yw 25 Hydref 2013.

Mabwysiadwyd y Gyfarwyddeb hon ar 31 Mawrth 2011 ar ôl bron i dair blynedd o drafodaethau ym Mrwsel. Mae'r Gyfarwyddeb yn gwneud y canlynol:

...provides rules for facilitating the access to safe and high-quality cross-border healthcare and promotes cooperation on healthcare between Member States, in full respect of national competencies in organising and delivering healthcare... (Erthygl 1.1)

Mae'n:

- amlinellu cyfrifoldebau'r Aelod-wladwriaethau o ran darparu gofal iechyd trawsffiniol (o safbwynt yr Aelod-wladwriaeth lle y darperir y driniaeth a'r Aelod-wladwriaeth y mae'r claf sy'n cael ei drin yn hanu ohoni);
- amlinellu'r egwyddorion ar gyfer ad-dalu costau triniaeth trawsffiniol;
- mynd i'r afael â nifer o faterion ymarferol ynghylch awdurdodi a gweinyddu gwasanaethau gofal iechyd trawsffiniol;
- edrych yn ehangach ar ffyrdd o hwyluso cydweithredu mewn gofal iechyd fel e-iechyd, sefydlu rhwydweithiau cyfeirio Ewropeaidd (e.e. ym maes clefydau prin) a chydweithredu ar asesiadau technoleg.

Mae'r Gyfarwyddeb yn cynnwys dyddiad trosi o 25 Hydref 2013 ar gyfer yr Aelod-wladwriaethau (yn cynnwys y DU) er mwyn

... bring into force the laws, regulations and administrative provisions necessary to comply with this Directive... (Erthygl 21.1)

Bydd y Comisiwn Ewropeaidd yn paratoi adroddiad cyntaf ar gydymffurfiaeth â'r Gyfarwyddeb erbyn yr un dyddiad (25 Hydref 2013) a phob tair blynedd wedi'r dyddiad hwnnw.

Cynhaliodd y Pwyllgor Materion Ewropeaidd ac Allanol ymchwiliad yn ystod y trydydd Cynulliad, i asesu effeithiau posibl y Gyfarwyddeb (a oedd yn Gyfarwyddeb ddrafft bryd hynny) ar Gymru.

3.9. *Anghydraddoldebau iechyd*

Cyhoeddodd y Comisiwn Ewropeaidd ohebiaeth yn 2009 yn dwyn y teitl *Solidarity in Health: Reducing Health Inequalities* yn yr UE sy'n amlinellu'r camau y mae'n bwriadu eu cymryd i helpu i fynd i'r afael ag anghydraddoldebau iechyd. Mae hyn yn seiliedig ar gydweithio gydag awdurdodau cenedlaethol a rhanbarthol, cynhyrchu adroddiadau ac ystadegau rheolaidd ar lefel yr UE, asesu effaith polisi yr UE ar anghydraddoldebau iechyd ac ati.

3.10. *Plant ac iechyd*

Ar 2 Rhagfyr mabwysiadodd Gweinidogion yr UE *Gasgliadau'r Cyngor* ar ddwy broblem iechyd sy'n effeithio ar blant:

- **Clefydau anadlol cronig ymysg plant:** a oedd yn galw am gamau parhaus a chryfach er mwyn atal y clefydau hyn, gwneud diagnosis cynnar ohonynt a'u trin yn gynnar, yn arbennig drwy hyrwyddo arferion gorau, darparu cymorth ar gyfer ymchwil, atal ysmegu, gwella ansawdd yr aer a chydweithrediad cryfach.
- **Anhwylderau cyfathrebu (namau ar y clyw, y golwg a'r lleferydd) ymysg plant:** a oedd yn pwysleisio'r angen i ganfod y namau hyn yn gynnar a'u trin yn gynnar gan bwysleisio pwysigrwydd codi ymwybyddiaeth y cyhoedd, cyfnewid gwybodaeth a phrofiadau, a defnyddio offer e-lechyd a thechnolegau arloesol er mwyn gwella gofal iechyd yn y maes hwn.

3.11. *Cyfarwyddebau Caffael Cyhoeddus*

Bydd cynigion i [foderneiddio Cyfarwyddebau Caffael Cyhoeddus yr UE](#) yn cael eu cyhoeddi ar 13 Rhagfyr 2011, yn dilyn adolygiad o weithrediad y rheolau presennol yn cynnwys ymgynghoriad cyhoeddus yn gynharach eleni. Bydd hyn yn uniongyrchol berthnasol i bob awdurdod cyhoeddus yng Nghymru sy'n tendro contractau uwchlaw trothwyon yr UE, ac o ganlyniad bydd unrhyw newid yn y rheolau hefyd o ddiddordeb i fusnesau a fydd yn awyddus i gynnig am dendrau o'r fath.

Bydd y Pwyllgor Menter a Busnes (fel y nodir uchod) yn cynnal ymchwiliad i'r mater hwn yn ystod chwarter cyntaf 2012.

3.12. Gwybodaeth i gleifion

Ar 10 Hydref 2011 cyhoeddodd y Comisiwn Ewropeaidd gynigion diwygiedig ar gyfer cyfarwyddeb newydd, sef [Cyfarwyddeb ar wybodaeth a chynnyrch meddyginiaethol](#) i'w darparu i gleifion ar feddyginiaethau presgripsiwn yn unig.

Yn wreiddiol cyflwynodd y Comisiwn Ewropeaidd gynigion yn 2008, wedi'u hanelu at nodi bwlch yn y wybodaeth i gleifion ar feddyginiaethau presgripsiwn yn unig (yn seiliedig ar ymchwil yn 2007 ac ymgynghoriad cyhoeddus dilynol). Fodd bynnag, cafwyd gwrthwynebiad i'r cynigion gwreiddiol hyn yn 2008 yn Senedd Ewrop ar sail y mathau o wybodaeth a'r ffyrdd y dylid ei chyflwyno i gleifion. Mae'r Comisiwn Ewropeaidd wedi ceisio mynd i'r afael â'r pryderon hyn yn y cynigion diwygiedig, gan ddweud fod y rhain yn cryfhau hawliau'r defnyddwyr, ac yn darparu rhwymedigaethau a gofynion cliriach o ran y ffordd y bwriedir cyflwyno'r wybodaeth.

Bydd y cynigion drafft yn dilyn y weithdrefn ddeddfwriaethol arferol sy'n ei gwneud yn ofynnol i Senedd a Chyngor Ewrop gytuno ar y testun terfynol er mwyn i'r cynigion ddod yn gyfraith yn yr UE.

3.13. Pecyn arloesedd mewn iechyd (dyfeisiau meddygol)

Mae *Rhaglen Waith y Comisiwn Ewropeaidd ar gyfer 2012* yn cynnwys nifer o gynigion a ragwelir ym maes dyfeisiau meddygol, yn ogystal â gohebiaeth ar bolisi arloesi mewn perthynas â dyfeisiau meddygol.

3.14. Gohebiaeth ar ofal hirdymor (i'w gyhoeddi yn 2013)

Mae'r Comisiwn Ewropeaidd yn bwriadu cyhoeddi gohebiaeth ar ofal hirdymor yn yr UE yn 2013.

4. Camau dilynol posibl i'r Pwyllgor eu hystyried

Cam Posibl 1:

Y Pwyllgor i ystyried cynnal sesiwn ddiweddarau benodol ar yr UE gyda rhai o'r sefydliadau sy'n weithgar yn y maes hwn, gan ganolbwyntio ar ystod eang o faterion a amlinellir yn y papur hwn. Byddai'r sesiwn hon yn canolbwyntio ar ystyried sut y gallai'r datblygiadau hyn effeithio ar Gymru a'r flaenoriaeth o ran ymgysylltu â hwy.

Cam Posibl 2:

Y Pwyllgor i gynnal sesiwn gyda Gweinidogion perthnasol yng Nghymru yn edrych ar sut y maent yn cymryd rhan ym mhroses llunio polisiau'r UE ar faterion yn gysylltiedig ag iechyd, yn arbennig o ran defnyddio'r cyfleoedd i feincnodi, rhannu gwybodaeth ar arferion gorau gydag Aelod-wladwriaethau ac is-wladwriaethau/rhanbarthau eraill yn y DU. Egluro sut y caiff buddiannau datganoledig eu hadlewyrchu mewn trafodaethau gyda Chyngor y Gweinidogion ar faterion yn ymwneud ag iechyd.

Cam Posibl 3:

Y Pwyllgor i ystyried cynnal ymchwiliad i edrych ar gyfleoedd dan raglen *'Health for Growth 2014-2020'* i sefydliadau yng Nghymru sy'n gweithio yn y maes hwn gymryd rhan ynddynt. [Ymchwiliad culach ei ffocws ar gyllid yr UE]

NEU

Y Pwyllgor i ystyried cynnal ymchwiliad yn edrych ar sut y mae sefydliadau yng Nghymru yn ymgysylltu'n ehangach â chyfleoedd ariannu'r UE ym maes iechyd, yn cynnwys rhai o'r rhaglenni eraill y soniwyd amdanynt yn y papur briffio. Yn benodol o ran cyfleoedd i sicrhau arian ymchwil, rhoi cynnig ar ffyrdd newydd ac arloesol o ddarparu gofal iechyd, a dysgu o arferion gorau mewn rhannau eraill o Ewrop. [Ymchwiliad ehangach ar gyllid yr UE]

Cam Posibl 4:

Y Pwyllgor i adolygu *eHealth Action Plan 2012-2020* ar ôl iddo gael ei gyhoeddi, ac ymchwilio i'w berthnasedd i ddatblygiadau yng Nghymru, gan gynnwys y posibilrwydd o edrych ar fentrau arfer gorau mewn rhannau eraill o Ewrop.

Cam Posibl 5:

Y Pwyllgor i ystyried cynnal sesiynau ar: (i) *y Gyfarwyddeb Moderneiddio Cymwysterau Proffesiynol* (ii) *y Gyfarwyddeb Oriau Gwaith* - ar ôl i'r cynigion diwygiedig ar gyfer y ddwy gyfarwyddeb gael eu cyhoeddi.

Cam Posibl 6:

Y Pwyllgor i ystyried cynnal sesiwn benodol ar heneiddio'n egniol yng nghyd-destun *Blwyddyn Ewropeaidd 2012* ac ymchwilio i'r buddiannau posibl i Gymru yn sgil chwarae rhan weithredol yn y *Bartneriaeth Arloesol Ewropeaidd ar Heneiddio'n Egniol ac Iach*.

Cam Posibl 7:

Y Pwyllgor i edrych ar anghydraddoldebau iechyd o ran yr Ohebiaeth a gyhoeddwyd gan y Comisiwn Ewropeaidd yn 2009 ac edrych ar arferion tebyg o ran mynd i'r afael ag anghydraddoldebau iechyd mewn rhannau eraill o Ewrop.